

Trest zákazu činnosti

Má-li být zásadním účelem uložení trestu zákazu činnosti pachateli to, aby mu bylo znemožněno zneužít této činnosti k páčání další trestné činnosti, je třeba najít takovou modalitu uloženého trestu, která tomuto účelu plně odpovídá a ob stojí i v testu proporcionality trestního postihu vůči povaze a závažnosti spáchaného deliktu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 3 Tdo 1305/2011, ze dne 26.10.2011)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání podaném obviněným MUDr. M. F., proti usnesení Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 31. 3. 2011, č. j. 68 To 462/2010-1647, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Přerově pod sp. zn. 1 T 237/2009, tak, že podle § 265k odst. 1, odst. 2 tr. ř. se zrušuje usnesení Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 31. 3. 2011, č. j. 68 To 462/2010-1647, v části týkající se uloženého trestu; a ve výroku o trestu se zrušuje jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Přerově ze dne 30. 9. 2010, č. j. 1 T 237/2009-1566. Podle § 265k odst. 2 věta druhá tr. ř. se zrušují i všechna další rozhodnutí na zrušené části rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Okresnímu soudu v Přerově příkazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Přerově ze dne 30. 9. 2010, č. j. 1 T 237/2009-1566, byl obviněný MUDr. M. F. v bodě 1) výroku o vině uznán vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 2 trestního zákona (tj. zákona č. [140/1961](#) Sb., účinného do 31. 12. 2009 /dále jen „tr. zák.“/), který po skutkové stránce spočíval v tom, že v období let 2002 - 2006 jako praktický zubní lékař s místem provozování P., K. (následně P., H., a P., N. L., okres P.), uzavřel s jednotlivými v rozsudku uvedenými zdravotními pojišťovnami smlouvy o poskytování a úhradě zdravotní péče, na jejichž základě pak těmto zdravotním pojišťovnám účtoval mj. i stomatologické výkony, které však ve skutečnosti jejich pojištěncům neprovedl, což zástupci jednotlivých zdravotních pojišťoven zamlčel, tyto fiktivní lékařské úkony si nechal proplatit a získané finanční prostředky následně použil pro svou vlastní potřebu, když tímto jednáním způsobil zdravotním pojišťovnám škodu v úhrnné výši nejméně 350.941,- Kč, a v bodě 2) výroku o vině trestným činem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák., jehož se dopustil tím, že „dne 31. 3. 2006 podal na Finančním úřadě v Přerově, na ul. W., daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období kalendářního roku 2005 s uvedením celkových příjmů 2.132.695,- Kč, celkových výdajů 1.984.947,- Kč a s vypočtenou daňovou povinností ve výši 33.480,- Kč, do něhož neoprávněně zahrnul na straně výdajů finanční částku ve výši 1.890.000,- Kč na nákup pohledávky v nominální hodnotě 9.200.000,- Kč od obchodní společnosti MBG - AM, spol. s r. o., se sídlem H., okres V., kterou uvedená společnost evidovala za svým dlužníkem obchodní společností Slevárna L., spol. s r. o., se sídlem L., J. Z., okres O., a to z titulu dříve poskytnuté půjčky, přičemž tuto pohledávku dále odprodal za finanční částku 2.000.000,- Kč obchodní společnosti Pony Auto Trend, s. r. o., se sídlem H.-R., avšak za účelem získání neoprávněného majetkového prospěchu na úkor státního rozpočtu ČR před pracovníky správce daně zamlčel, že výše uvedenou finanční částku na nákup pohledávky fakticky nikdy nevynaložil, neboť tuto pohledávku zakoupil pouze za částku 1,- Kč, čímž zkrátil svou daňovou povinnost za zdaňovací období roku 2005 o částku 594,060,- Kč ke škodě rozpočtu České

republiky zastoupené Finančním úřadem v Přerově“. Za tuto trestnou činnost byl obviněný podle § 148 odst. 3 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání dvaceti měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 tr. zák. a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání čtyřiceti měsíců. Podle § 49 odst. 1 tr. zák. a § 50 odst. 1 tr. zák. mu byl dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v „zákazu výkonu povolání zubního lékaře“ na dobu čtyř let. O uplatněných nárocích na náhradu škody soud rozhodl výroky podle § 228 odst. 1 tr. ř., § 229 odst. 1 tr. ř. a § 229 odst. 2 tr. ř.

O odvolání obviněného proti předmětnému rozsudku rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci, usnesením ze dne 31. 3. 2011, č. j. 68 To 462/2010-1647, jímž toto odvolání podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl. Rozsudek soudu prvního stupně tak nabyl právní moci dne 31. 3. 2011 (§ 139 odst. 1 písm. b/ cc/ tr. ř.).

Proti shora citovanému rozhodnutí odvolacího soudu podal obviněný následně dovolání, které zároveň směřoval i proti výroku o vině trestným činem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák. a proti výroku o trestu zákazu činnosti z rozsudku soudu prvního stupně. Uplatněnými dovolacími důvody byly důvody uvedené v ustanoveních § 265b odst. 1 písm. g), h) tr. ř.

V odůvodnění tohoto mimořádného opravného prostředku dovolatel předně namítl, že soudy obou stupňů se náležitě nezabývaly tím, zda jeho jednáním popsaným pod bodem ad 2) výroku rozsudku soudu prvního stupně byla po subjektivní stránce skutečně naplněna skutková podstata trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák. V uvedeném směru setrval na své dosavadní obhajobě, že o nepravdivosti údajů obsažených v předmětném daňovém přiznání, které podepsal a doručil na finanční úřad, neměl tušení. Zpracování daňového přiznání svěřil svému tehdejšímu daňovému poradci Ing. A. B., který ho měl ubezpečit, že údaje v něm obsažené jsou pravdivé a odpovídají údajům vyplývajícím z účetnictví. Dovolatel zároveň připomněl, že svědek Ing. B. odmítl ve věci vypovídat, neboť by si svou výpověď mohl způsobit trestní stíhání. Tyto skutečnosti však soudy při zkoumání naplnění subjektivní stránky trestného činu žádným způsobem nezohlednily a svá rozhodnutí tak založily na nesprávném právním posouzení skutku.

V rámci uplatněného důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. dovolatel namítl, že mu byl nesprávně uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu povolání zubního lékaře, což je činnost, která přímo nesouvisí s trestnými činy, jejichž spácháním byl uznán vinným. Takto uložený trest mu zakazuje poskytovat zubní péči pacientům, aniž by byl uznán vinným trestným činem, který by přímo souvisel právě s poskytováním této lékařské péče. Stíhaného jednání se totiž dopustil výlučně v souvislosti s výkonem soukromé lékařské praxe, a proto právě na něj, a nikoliv obecně na výkon povolání zubního lékaře jako takového, se měl trest zákazu činnosti omezit.

Vzhledem k výše uvedeným důvodům obviněný v závěru dovolání navrhl, „aby Nejvyšší soud České republiky podle ustanovení § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 31. 3. 2011, č. j. 68 To 462/2010-1647, a rozsudek Okresního soudu v Přerově ze dne 30. 9. 2010, č. j. 1 T 237/2009-1566, a podle ustanovení § 265l odst. 1 tr. ř. Okresnímu soudu v Přerově přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

K podanému dovolání se v souladu s ustanovením § 265h odst. 2 tr. ř. písemně vyjádřila státní zástupkyně činná u Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupkyně“), která nejprve vyložila obsah důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. s tím, že na jeho podkladě nelze přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno, ani prověřovat úplnost provedeného dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř. Zásah do skutkových zjištění lze připustit v rámci dovolání pouze výjimečně,

existuje-li extrémní nesoulad mezi vykonanými skutkovými zjištěními a právními závěry soudu a učiní-li dovolatel tento nesoulad předmětem dovolání. Námitkou, jíž zpochybnil naplnění subjektivní stránky trestného činu, kterým byl uznán vinným, naplnil obviněný podle názoru státní zástupkyně tento dovolací důvod právně relevantně. Neshledala ji však opodstatněnou. Uvedla, že trestný čin zkrácení daně je trestným činem úmyslným, přičemž z popisu skutku ve výrokové části rozsudku soudu prvního stupně i z provedeného dokazování je zřejmé, že obviněný nese vinu za zkrácení daně a že tak činil v úmyslu dosáhnout snížení rozsahu daňové povinnosti. Jde o část popisu skutku, v níž první soud uvádí, že zkrácení daňové povinnosti za zdaňovací období roku 2005 o částku 594.060,- Kč se obviněný dopustil tím, že do daňového přiznání neoprávněně zahrnul na straně výdajů finanční částku ve výši 1.890.000,- Kč na nákup pohledávky v nominální hodnotě 9.200.000,- Kč od obchodní společnosti MBG - AM, spol. s r. o., a to z titulu dříve poskytnuté půjčky, přičemž tuto pohledávku dále odprodal za finanční částku 2.000.000 Kč,- obchodní společnosti Pony Auto Trend, s. r. o., avšak za účelem získání neoprávněného majetkového prospěchu na úkor státního rozpočtu České republiky před pracovníky správce daně zamlčel, že uvedenou finanční částku na nákup pohledávky fakticky nikdy nevynaložil, neboť tuto pohledávku zakoupil pouze za částku 1,- Kč. Obhajoba obviněného, že nezkrátil daň úmyslným jednáním, neboť pouze podepsal daňové přiznání, které mu vypracoval Ing. A. B., byla vyvrácena svědeckými výpověďmi T. Š. a J. P. Obviněný (dovolatel), který je odpovědný za obsah daňového přiznání, si musel být vědom toho, že on sám žádné výdaje ve výši 1.890.000,- Kč na nákup předmětné pohledávky nevynaložil a pokud je tento údaj uveden v daňovém přiznání, jde o údaj nepravdivý. Z takového postupu mohl mít prospěch pouze on, neboť získal finanční částku ve výši 594.060,- Kč, kterou by musel zaplatit, pokud by do daňového přiznání uvedl údaje pravdivé.

Ve svém vyjádření státní zástupkyně rozvedla i obsah druhého z obou uplatněných důvodů dovolání, a sice důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. s tím, že pokud jeho prostřednictvím obviněný namítl nesprávnost v rozsudku vymezeného trestu zákazu činnosti, je nutno tuto námitku považovat za důvodnou. Tento trest mu byl totiž uložen za jednání spočívající v tom, že u zdravotních pojišťoven vykazoval lékařské úkony, které neprovedl. Takto postupovat mu umožnila skutečnost, že vedl soukromou stomatologickou praxi, jejíž nezbytnou součástí je i vykazování stomatologických výkonů. Pokud mu byl uložen za výše popsané jednání trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu povolání zubního lékaře, jde o trest uložený bez splnění zákonných podmínek, neboť obviněný nespáchal trestnou činnost v souvislosti se svým povoláním zubního lékaře při poskytování stomatologické péče pacientům, ale pouze v souvislosti s výkonem privátní stomatologické praxe. Bez této specifické podmínky by k jeho jednání nemohlo dojít. Právě tuto okolnost pak měl podle státní zástupkyně zohlednit soud při úvaze o vymezení rozsahu trestu zákazu činnosti, jehož uložení měl vázat pouze na výkon povolání lékaře stomatologa v privátní praxi a nikoli na zákaz výkonu povolání lékaře stomatologa vůbec.

Proto státní zástupkyně uzavřela své vyjádření návrhem, aby Nejvyšší soud České republiky podanému dovolání vyhověl z důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., napadené rozhodnutí zrušil podle § 265k odst. 1 tr. ř. a podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Krajskému soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Současně navrhla, aby tak Nejvyšší soud učinil podle „§ 265r odst. 1 písm. a) tr. ř.“ v neveřejném zasedání. Souhlas s rozhodnutím věci v neveřejném zasedání pak výslovně vyjádřila i pro případ jiného než navrhovaného rozhodnutí (§ 265r odst. 1 písm. c/ tr. ř.).

Obviněný MUDr. M. F. je podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká. Dovolání bylo podáno v zákonné dvouměsíční dovolací lhůtě (§ 265e odst. 1 tr. ř.), prostřednictvím obhájce (§ 265d odst. 2 věta první tr. ř.) a současně splňuje formální a obsahové náležitosti předpokládané v ustanovení § 265f odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) dále

zkoumal, zda v předmětné věci jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 265a tr. ř. Shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., neboť napadá rozhodnutí soudu druhého stupně, jímž bylo pravomocně rozhodnuto ve věci samé, a směřuje proti rozhodnutí, jímž byl zamítnut řádný opravný prostředek obviněného proti rozsudku uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) tr. ř., kterým byl uznán vinným a byl mu uložen trest.

Poněvadž dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., bylo dále zapotřebí posoudit otázku, zda konkrétní důvody, o které obviněný dovolání opírá, lze podřadit pod dovolací důvody podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. g), h) tr. ř., na které je v dovolání odkazováno.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. To znamená, že s poukazem na uvedený dovolací důvod se není možné domáhat přezkoumání skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno. Soudy zjištěný skutkový stav věci, kterým je dovolací soud vázán, je při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Na podkladě tohoto dovolacího důvodu proto nelze hodnotit správnost a úplnost skutkového stavu ve smyslu § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř. Dovolací soud přitom musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku a rozveden v jeho odůvodnění, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3 tr. ř., § 263 odst. 6, odst. 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Dovolací soud není obecnou třetí instancí zaměřenou na přezkoumání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a samotnou správnost a úplnost skutkových zjištění nemůže posuzovat už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět (srov. omezený rozsah dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. ř.). Pokud by zákonodárce zamýšlel povolat Nejvyšší soud jako třetí stupeň plného přezkumu, nepředepisoval by (taxativně) velmi úzké vymezení dovolacích důvodů (k tomu viz např. usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. IV. ÚS 73/03).

V projednávaném případě sice dovolatel s odkazem na výše uvedený dovolací důvod namítl absenci subjektivní stránky v jeho jednání (zde úmyslu) ve vztahu k trestnému činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 tr. zák., avšak tuto obecně hmotně právní námitku založil výhradně na zpochybnění soudy zjištěného skutkového stavu, resp. na výtce nesprávnosti hodnocení obsahu ve věci provedeného dokazování. Přitom prosazoval vlastní skutkovou verzi, podle níž jako naprostý laik v oblasti daňového účetnictví neměl tušení, že jím podávané daňové přiznání obsahuje nepravdivé údaje a veškerou odpovědnost v tomto směru proto nese Ing. A. B., kterého zpracováním daňového přiznání pověřil. Jinými slovy, v posuzovaném případě měla být v dovolatelův neprospěch porušena zásada *in dubio pro reo*, neboť namítl v podstatě to, že soudy při neakceptování jeho obhajoby vyhodnotily provedené důkazy k jeho tíži, ačkoliv to nebylo namístě. V důsledku toho pak mělo být vycházeno z pochybnosti vzbuzujících skutkových zjištění, resp. z takového skutkového stavu věci, který neodpovídal skutečnosti. S existencí shora namítaných pochybení pak dovolatel ve smyslu jím použitého dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. spojoval nesprávné

právní posouzení stíhaného skutku, když výsledky provedeného dokazování podle něj pro závěr o jeho vině trestným činem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák. nepostačovaly. To znamená, že svůj mimořádný opravný prostředek nezaložil na hmotně právních - byť v dovolání formálně proklamovaných - důvodech, nýbrž na procesním základě (§ 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř.) se domáhal revize (přehodnocení) soudem učiněných skutkových závěrů. Takové námitky ovšem pod shora uvedený dovolací důvod podřadit nelze.

Nejvyšší soud při své rozhodovací činnosti zároveň respektuje názor Ústavního soudu, podle něž - s ohledem na zásady vyplývající z práva obviněného na spravedlivý proces - je nutno o relevanci námitek proti skutkovým zjištěním soudů uvažovat i v dovolacím řízení, avšak pouze v těch případech, kdy je dán extrémní rozpor mezi skutkovým stavem věci v soudy dovozované podobě a provedenými důkazy (k tomu srov. např. nálezy Ústavního soudu ve věcech sp. zn. I. ÚS 4/04 nebo sp. zn. III. ÚS 84/94 a přiměřeně též usnesení ve věci sp. zn. III. ÚS 3136/09). Takový rozpor je ovšem dán zejména tehdy, jestliže zásadní skutková zjištění v rozhodnutí zcela chybí vzhledem k absenci příslušných důkazů, popř. zjevně nemají žádnou vazbu na soudem deklarovaný obsah provedeného dokazování, či jsou dokonce zřetelným opakem toho, co bylo skutečným obsahem dokazování.

V nyní posuzované trestní věci však nelze soudům vytknout, že s ohledem na obsah ve věci provedeného dokazování měly správně dospět k závěru, že u dovolatele nebyl dán (zjištěn) úmysl zkrátit daň ve smyslu ustanovení o trestném činu podle § 148 tr. zák. Soud prvního stupně se s provedenými důkazy v tomto směru ve svém rozsudku vypořádal jak jednotlivě, tak i ve vzájemných souvislostech. Přitom vyhodnotil jejich obsah a zároveň vyložil a odůvodnil (§ 125 odst. 1 tr. ř.), jaké skutečnosti vzal ve vztahu k obviněným popírané trestné činnosti (úmyslnému jednání) za prokázané. Náležitě a přesvědčivě vysvětlil, proč považoval obhajobu obviněného za částečně účelovou a neodpovídající skutečnosti a proč jeho tvrzení, že si nebyl vědom nesprávnosti údajů v daňovém přiznání, neuvěřil (viz zejména str. 32 odůvodnění rozsudku). Odvolací soud v rámci svého přezkumu (§ 254 odst. 1 tr. ř.) neměl ke skutkovým zjištěním soudu prvního stupně žádných výhrad a na jím zjištěný skutkový stav, který byl podkladem pro právní posouzení skutku obviněného jako trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák., plně navázal. Zabýval se prakticky totožnou obhajobou obviněného jako v nyní projednávaném mimořádném opravném prostředku (dovolání) a v napadeném rozhodnutí v souladu se zákonnými požadavky kladenými na odůvodnění rozhodnutí - v daném případě podle § 134 odst. 2 tr. ř. - vyložil, proč závěry soudu prvního stupně o tom, že obviněný jednal minimálně v úmyslu nepřímém daň zkrátit o částku uvedenou ve výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně, považoval za správné (viz str. 11 odůvodnění napadeného usnesení). Nejvyšší soud proto nesdílí názor, že by soudy nižších stupňů zjišťovaly v dovolatelem vytýkaném směru skutkový stav věci povrchně, anebo že by dokonce byla jejich rozhodnutí v tomto ohledu toliko projevem nepřipustné libovůle.

Dovolací důvod obsažený v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. může být naplněn ve dvou alternativách spočívajících v tom, že obviněnému byl uložen buď takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl obviněný uznán vinným. Druhem trestu, který zákon nepřipouští, se rozumí zejména případy, v nichž byl obviněnému uložen některý z druhů trestů uvedených v § 27 tr. zák. bez splnění těch podmínek, které zákon předpokládá, tj. pokud v konkrétním případě určitému pachateli za určitý trestný čin nebylo možno uložit některý druh trestu s ohledem na jeho zvláštní zákonné podmínky. Se zřetelem k povaze projednávaného případu je třeba připomenout, že takovým nepřipustným druhem trestu je i trest zákazu činnosti, jestliže nebyl uložen v souvislosti se spáchanou trestnou činností (§ 49 tr. zák.).

Pokud tedy dovolatel namítl, že mu byl trest zákazu činnosti uložen v širším vymezení (rozsahu), než odpovídalo povaze soudy zjištěné trestné činnosti, jejímž spáchaním byl uznán vinným, jde o námitku z hlediska důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. právně relevantní. Protože Nejvyšší

soud v projednávané věci neshledal důvody pro odmítnutí podaného dovolání (jako celku), přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost výroku rozhodnutí, proti kterému bylo relevantně podáno, a to v rozsahu a z důvodů, jež v něm byly uvedeny, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, a dospěl k následujícím závěrům:

Podle § 49 odst. 1 tr. zák. „soud může uložit trest zákazu činnosti na jeden rok až deset let, dopustí-li se pachatel trestného v činu v souvislosti s touto činností“. Přitom zásadně platí, že souvislost spáchaného trestného činu s činností, která může být zakázána, musí být přímá či bezprostřední. Trestně právní nauka Srov. např. Šámal P, Púry F., Rizman S.: Trestní zákon - komentář, 6. doplněné a přepracované vydání, C. H. Beck, Praha 2004, str. 440 a násl. připouští souvislost spáchaného trestného činu s činností, která může být zakázána, nejen v případech, kdy byl trestný čin spáchán přímo při výkonu určité činnosti, ale postačí, jestliže tato činnost poskytla pachateli příležitost k spáchání trestného činu nebo spáchání trestného činu alespoň usnadňuje.

K vymezení předmětu a rozsahu činnosti, jejíž výkon je zakazován ve smyslu § 50 odst. 1 tr. zák., při uložení trestu zákazu činnosti podle § 49 odst. 1 tr. zák. pachateli trestného činu podvodu podle § 250 tr. zák., kterého se dopustil v souvislosti s podnikáním, lze však přiměřeně odkázat na rozsudek Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. Tzn 28/95 ze dne 22. 11. 1995 (publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. R 20/1996 tr.). V duchu tohoto rozhodnutí lze trestem zákazu činnosti zakázat jen takový druh činnosti, který má přímou, bezprostřední souvislost se spáchaným trestným činem, aby se uloženým trestem pachateli znemožnilo zneužít této činnosti k opětovnému spáchání trestné činnosti. To na jedné straně znamená, že vymezení druhu a rozsahu zakázané činnosti nemůže být příliš úzké, protože by nepostačovalo k dosažení účelu trestu a ponechávalo by pachateli prostor k dalšímu zneužití určité činnosti, avšak na straně druhé je druh a rozsah zakázané činnosti limitován souvislostí se spáchaným trestným činem a účelem trestu.

V projednávaném případě se soudy výše uvedenými zásadami neřídily.

Jistě nelze pochybovat o tom, že příležitost k podvodnému jednání obviněného (dovolatele) vůči zdravotním pojišťovněm mu poskytovala praxe „soukromého zubního lékaře“. Její nedílnou součástí je ovšem nejen vykazování, ale zároveň i provádění stomatologických výkonů samotným zubním lékařem. Sama zdravotní péče (lékařské výkony obecně) je nicméně podle zákona č. [20/1966 Sb.](#), ve znění pozdějších předpisů, o péči o zdraví lidí, poskytována nejen nestátními zdravotnickými zařízeními provozovanými fyzickými osobami, ale i prostřednictvím zdravotnických zařízení státu, obcí a právnických osob. Povolání zubního lékaře je tedy možno vykonávat např. i v postavení zaměstnance (lékaře) některého z uvedených zařízení.

V případě dovolatele bylo proto namístě odlišit dvě části provozování soukromé stomatologické praxe; za první zde existuje ekonomický faktor zahrnující výkon profese osoby samostatně výdělečně činné, kterou je každý lékař provozující vlastní soukromou praxi, a za druhé samotný výkon lékařského povolání, tzn. souhrn činností a znalostí při výkonu povolání lékaře (zde zubního). Obviněný přitom nespáchal trestnou činnost (podvodné jednání) v souvislosti se svým povoláním zubního lékaře při poskytování stomatologické péče pacientům, potažmo k jejich škodě např. v podobě újmy na zdraví, nýbrž v souvislosti s ekonomickou složkou výkonu privátní stomatologické praxe jako provozovatel nestátního zdravotnického zařízení provozovaného fyzickou osobou. Právě tuto okolnost měl zohlednit i soud prvního stupně při úvaze o vymezení rozsahu ukládaného zákazu činnosti. Má-li být zásadním účelem uložení trestu zákazu činnosti pachateli to, aby mu bylo znemožněno zneužít této činnosti k páchaní další trestné činnosti, je třeba najít takovou modalitu uloženého trestu, která tomuto účelu plně odpovídá a ob stojí i v testu proporcionality trestního postihu vůči povaze a závažnosti spáchaného deliktu. Dovolateli uložený trest zákazu činnosti spočívající „v zákazu výkonu povolání zubního lékaře“ ve své šíři a obecnosti těmto kritériím neodpovídá.

To znamená, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu i jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně spočívají (v dovolatelem vytýkaném směru) na vadě zakládající důvod dovolání podle § 265h odst. 1 písm. h) tr. ř. v jeho první alternativě, tj. že obviněnému byl uložen nepřipustný druh trestu. Vzhledem k významu této hmotně právní vady nemohou rozhodnutí obou soudů v daném směru obstát a na jejich právní moci (jako celku) nelze spravedlivě trvat. K tomu Nejvyšší soud pouze obiter dictum dále konstatuje, že rozhodnutí odvolacího soudu bylo možno úspěšně napadnout rovněž (resp. především) z důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. v jeho druhé alternativě.

Nejvyšší soud proto z podnětu důvodně podaného dovolání obviněného MUDr. M. F. zrušil podle § 265k odst. 1, odst. 2 tr. ř. napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 31. 3. 2011, č. j. 68 To 462/2010-1647, v části týkající se trestu, a zároveň i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Přerově ze dne 30. 9. 2010, č. j. 1 T 237/2009-1566, ve výroku o trestu. Podle § 265k odst. 2 věta druhá tr. ř. zrušil i všechna další rozhodnutí na zrušené části obou rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Okresnímu soudu v Přerově přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Toto své rozhodnutí učinil podle § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání, neboť zjištěné vady zároveň nebylo možno odstranit v zasedání veřejném.

Věc se tak vrací do stadia řízení před soudem prvního stupně. To znamená, že Okresní soud v Přerově se jí v rozsahu zrušení bude muset znovu zabývat, přičemž v novém řízení a při novém rozhodování o trestu, který byl vzhledem ke své nedělitelnosti zrušen jako celek, bude povinen postupovat v souladu s právním názorem, který k projednávaným právním otázkám ve svém rozhodnutí vyslovil Nejvyšší soud (§ 265s odst. 1 tr. ř.).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)